

Godišnji izveštaj
**KVALITET REGULATORNOG
OKRUŽENJA U SRBIJI 2021/22**

Regulatorni indeks Srbije- RIS

Sadržaj

UVOD	4
Metodologija	5
REZIME REZULTATA	6
I REGULATORNI INDEKS SRBIJE – RIS 2021/2022	8
Komponenta 1: Predvidivost primene propisa.....	8
Komponenta 2: Kvalitet pripreme propisa.....	10
Komponenta 3: Uključenost zainteresovane javnosti u pripremu propisa.....	12
Komponenta 4: Ažurnost sprovođenja zakona	15
Komponenta 5: Responsivnost institucija - Dostupnost informacija.....	17
Komponenta 6: Regulatorno opterećenje	20
REGULATORNE NOVINE ZA BOLJU DOSTUPNOST INFORMACIJA	23
RAZVOJ JAVNO-PRIVATNOG DIJALOGA	24
ANEKS 1: PREGLED VREDNOSTI RIS INDEKSA PO MINISTARSTVIMA.....	27
ANEKS 2: DETALJNA METODOLOGIJA.....	29

Urednica izdanja

Jelena Bojović

Izveštaj pripremili

Miloš Jovanović

Jelena Rančić

Kontrola kvaliteta

Milica Anđelković Đoković

Dizajn

NALED

Razvoj metodologije

Branko Radulović

Jelena Bojović

Slobodan Krstović

© 2022 NALED

Makedonska 30/VII, 11000 Beograd, Srbija www.naled.rs

Sva prava zadržana.

Ovim se daje dozvola za korišćenje, kopiranje i distribuciju sadržaja ovog dokumenta isključivo u neprofitne svrhe i uz odgovarajuće navođenje imena, odnosno priznavanje autorskih prava NALED-a. Analize, tumačenja i zaključci izneti u ovom dokumentu ne moraju nužno reflektovati stavove predstavnika Izvršnog ili Upravnog odbora NALED-a. Svi naponi su učinjeni kako bi se osigurala pouzdanost, tačnost i ažurnost informacija iznetih u ovom dokumentu. NALED ne prihvata bilo kakav oblik odgovornosti za eventualne greške sadržane u dokumentu ili nastalu štetu, finansijsku ili bilo koju drugu, proisteklu iz ili u vezi sa korišćenjem ovog dokumenta.

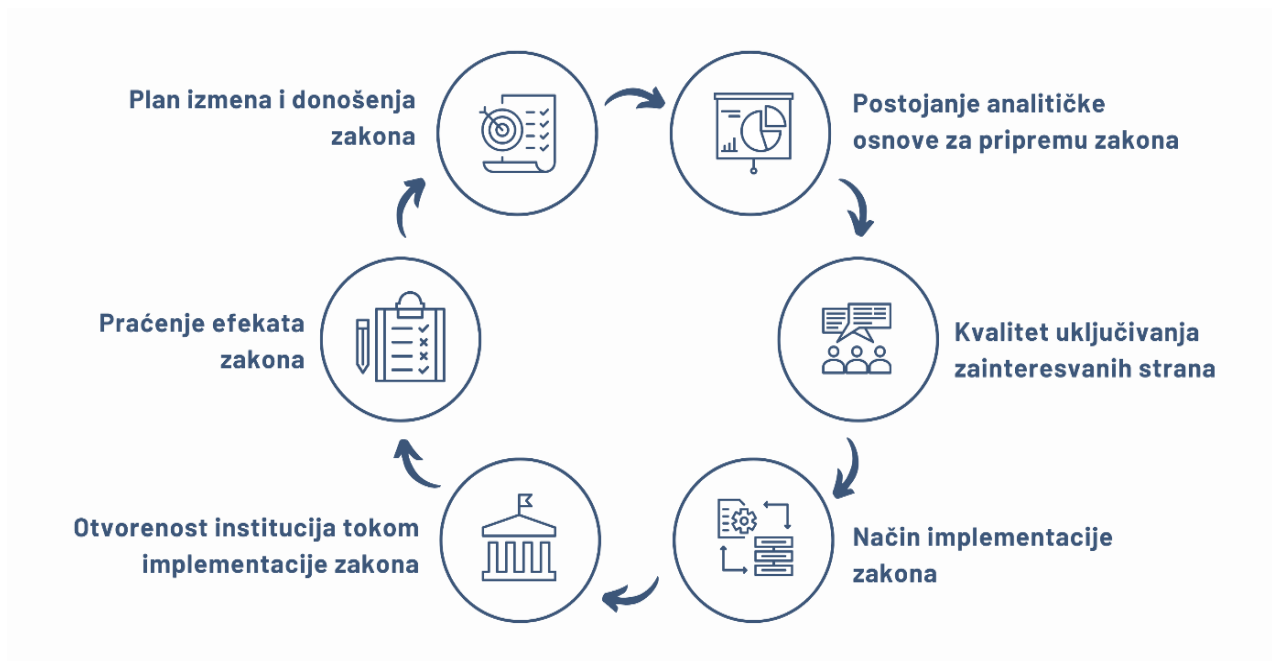
UVOD

Informacije o regulativi i izmenama propisa od presudne su važnosti za privredne subjekte, s obzirom da kroje pravila poslovanja na tržištu. Stvaranje poslovnog okruženja stimulatивноg za razvoj privrede podrazumeva ispunjavanje nekoliko bitnih preduslova među kojima su ključni: predvidivost i stabilna ekonomska politika bez čestih i naglih promena i veća pravna sigurnost koja se ogleda u doslednoj primeni zakona, efikasnoj administraciji i transparentnoj komunikaciji sa državnim organima. Upravo zbog toga, **NALED je formulisao Regulatorni indeks Srbije – RIS sa ciljem da pruži uvid i članovima i široj javnosti u način i kvalitet donošenja i sprovođenja propisa u Srbiji.**

RIS se sastoji iz šest komponenti, a svaka od njih prati određenu fazu donošenja zakona:

1. **Plan izmene i donošenja zakona**, koji bi trebalo da obezbedi predvidivost izmena zakonskog okvira u Republici Srbiji (Komponenta 1);
2. **Analize efekata pre donošenja propisa** (ex ante analize), koje doprinose utemeljenosti odluka, odnosno donošenju propisa sa najboljim odnosom troškova i koristi (Komponenta 2);
3. **Kvalitet uključivanja zainteresovanih strana**, koji pokazuje nivo transparentnosti postupka pripreme i donošenja zakona (Komponenta 3);
4. **Način implementacije zakona**, pre svega efikasnost i ažurnost donošenja podzakonskih akata koji omogućavaju operativno sprovođenje propisa (Komponenta 4);
5. **Otvorenost institucija tokom implementacije zakona**, kojim se pokazuje da li su i koliko institucije otvorene za rešavanje nedoumica u vezi zakona u njihovoj nadležnosti tokom sprovođenja propisa (Komponenta 5);
6. **Praćenje efekata zakona**, odnosno praćenje koliko je regulatorno opterećenje koje zakon nameće i eventualnih problema u primeni koji mogu dovesti do nove izmene propisa (Komponenta 6).

Slika 1: Faze procesa donošenja zakona

Metodologija

Regulatorni indeks Srbije bazira se na zvaničnim izvorima podataka, koji su dobijeni korišćenjem statističkih podataka, uvidom u zvanične izveštaje i prezentacije institucija i na osnovu podataka dobijenih, odnosno dostavljenih od strane institucija. Sastoji se od 15 različitih indikatora od kojih svaki prati određeni aspekt pripreme, dostupnosti ili primene propisa kojima se reguliše privredno okruženje. Ovi pokazatelji su javno dostupni, proverljivi i pojedinačno relativno lako merljivi.

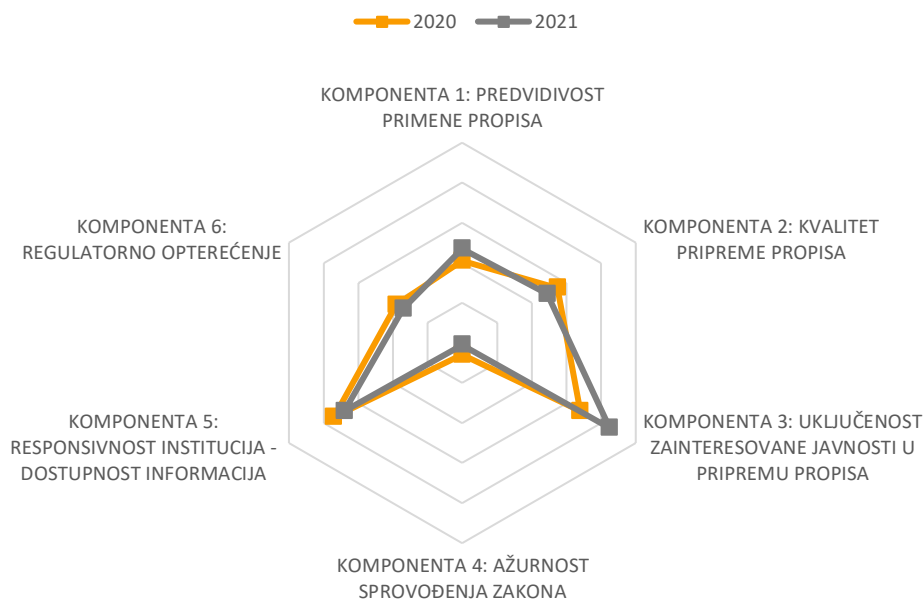
Izveštaj pred vama pored RIS indeksa sadrži i analizu percepcije privrede, civilnog sektora i javne uprave o stepenu razvoja javno-privatnog dijaloga u Srbiji i načinu pripreme i donošenja propisa. Analiza percepcije nam je poslužila kako bismo uporedili stvarne podatke sa percepcijom interesnih grupa, čime potvrđujemo i adekvatnost metodološkog pristupa. Sa tim ciljem sprovedeno je istraživanje od strane NALED-a, a uz podršku projekta USAID PPDG, koje nam je omogućilo da dobijemo širu sliku i bolje shvatimo neke od indikatora RIS-a.

REZIME REZULTATA

Ukupna vrednost RIS-a za 2021/22 godinu iznosi 47 od maksimalnih 100 poena, što je gotovo nepromenjen rezultat u odnosu na prošlu godinu. Ovo je i dalje polovičan rezultat u kreiranju stabilnog i predvidivog regulatornog okruženja koje bi bilo stimulatивно za razvoj privrede, te prostor za unapređenje još uvek postoji.

Najveći porast u ovog godini ostvaren je kod komponente uključenosti zainteresovane javnosti u pripremu propisa imajući u vidu da je za više od 90% propisa organizovan neki vid konsultacije sa privredom, a svega 6% zakona doneto po hitnom postupku. Sa druge strane, uprkos novom Zakonu o informacijama od javnog značaja najveći pad je zabeležen upravo u komponenti dostupnosti informacija, odnosno responsivnosti nadležnih institucija pre svega usled činjenice da ministarstva odgovaraju na svega nešto više od polovine upućenih pitanja. Ažurnost sprovođenja zakona i dalje je najlošije ocenjena komponenta RIS-a sa svega 3 usvojena podzakonska akta u 2021. godini i prosečnim kašnjenjem u usvajanju od 2.5 godine. Dodatno privreda već par godina ukazuje da se administrativno opterećenje ponovo povećava.

Slika 2: Vrednost RIS-a po indikatorima, 2020/2021

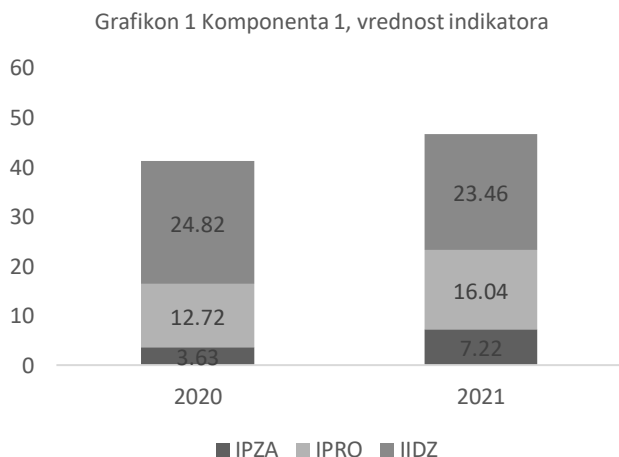
KOMPONENTE RIS-A	VREDNOST 2020 (Na skali 0 – 100)	VREDNOST 2021 (Na skali 0 – 100)
KOMPONENTA 1: PREDVIDIVOST PRIMENE PROPISA	41	47
Indikator ispunjenosti plana zakonodavnih aktivnosti (IPZA)	11	22
Indikator predvidivosti regulatornog okvira (IPRO)	38	48
Indikator učestalosti izmena i dopuna zakona (IIDZ)	73	70
KOMPONENTA 2: KVALITET PRIPREME PROPISA	55	49
Indikator analiza efekata propisa (IAEP)	76	72
Indikator sadržaja analize (ISA)	60	61
Indikator kvantifikacije regulatornih efekata (IQUAE)	29	16
KOMPONENTA 3: UKLJUČENOST ZAINTERESOVANE JAVNOSTI U PRIPREMU PROPISA	68	85
Indikator javnih rasprava i konsultacija (IJR)	52	95
Indikator dostupnosti nacрта zakona (IDNZ)	56	65
Indikator hitnosti postupka (IHP)	95	95
KOMPONENTA 4: AŽURNOST SPROVOĐENJA ZAKONA	6	1
Indikator usvojenih podzakonskih akata (IUPA)	8	3
Indikator kašnjenja podzakonskih akata (IKPA)	3	0
KOMPONENTA 5: RESPONSIVNOST INSTITUCIJA - DOSTUPNOST INFORMACIJA	74	68
Indikator 1: Razvijenost javno-privatnog dijaloga	69	57
Indikator 2: Informativnost vebsajtova	80	80
KOMPONENTA 6: REGULATORNO OPTEREĆENJE	38	34
Indikator učešća administrativnih troškova u BDP (IAT)	62	58
Indikator učešća 20 najvećih neporeskih nameta u BDP (IPN)	14	10
UKUPNA VREDNOST RIS-A	47	47

I REGULATORNI INDEKS SRBIJE – RIS 2021/2022

Komponenta 1: Predvidivost primene propisa

Kako bi privredni subjekti mogli da donose racionalne odluke tokom poslovanja bitno je da privredno okruženje bude stabilno i da promene koje se tiču njegove regulacije budu predvidive da bi subjekti mogli da deluju na osnovu tih promena. Komponenta 1 Predvidivost primene propisa upravo pokazuje koliko često se u praksi menjaju „pravila igre“.

Prvi indikator u okviru ove komponente meri ispunjenost plana zakonodavnih aktivnosti u posmatranoj godini. Cilj ovog indikatora je da ocenimo u kojoj meri Ministarstva mogu na pravi način da predvide svoje aktivnosti, kao i da procenimo u kojoj meri plan zakonodavnih aktivnosti može služiti privredi za planiranje poslovanja. Planom rada Vlade je bilo predviđeno da se tokom ove godine donese ukupno 397 zakona, **međutim, doneto je svega 86, odnosno svega 22% planiranih zakona**. Mada ovaj rezultat predstavlja poboljšanje u odnosu na prošlogodišnjih 11%, još uvek je daleko od poželjnih rezultata.

Kako bi dobili još bolju sliku predvidivosti propisa, obračunali smo i indikator predvidivosti regulatornog okvira gde smo u obzir uzeli i zakone koji nisu bili predviđeni planom zakonodavnih aktivnosti, ali su ipak doneti. U 2021. godini pored 86 usvojenih zakona koji su bili planirani, usvojeno je još 105 zakona koji prethodno nisu bili planirani. **Dakle od ukupno 191 usvojenih zakona 55% nije bilo planirano što ukazuje da ministarstva ne mogu na pravi način da isplaniraju promene u narednoj godini.**

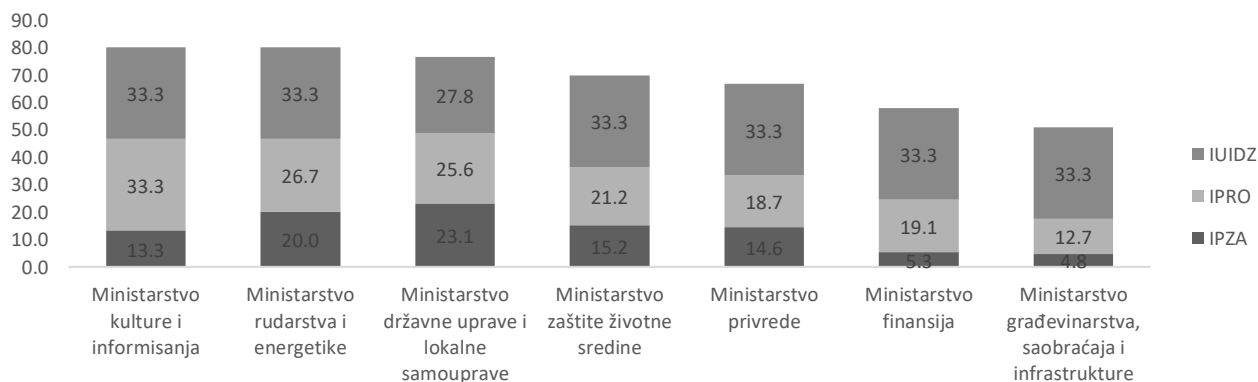
Prilikom izrade plana zakonodavnih aktivnosti, ministarstva kao da „za svaki slučaj“ navode da će raditi na izmenama i dopunama, ili novim zakonima, pa se tokom godine ne drže plana i time doprinose stvaranju nepredvidivog okruženja za privredu. Uzimajući u obzir svih 191 donetih zakona vrednost ovog indikatora je 48 (191/397), što je za 9 procentnih poena više nego prethodne godine.

Treći indikator u okviru ove komponente RIS-a je indikator učestalosti izmena i dopuna zakona. Za potrebe ocene ovog indikatora pratili smo 7 ministarstava: Ministarstvo finansija, Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture, Ministarstvo privrede, Ministarstvo rada zapošljavanja i socijalne politike, Ministarstvo rudarstva i energetike, Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija i od ove godine i Ministarstvo zaštite životne sredine. Za navedena ministarstva identifikovano je po 5 zakona iz njihove nadležnosti (dakle ukupno 35 zakona) koji u najvećoj meri utiču na poslovanje privrednih subjekata i posmatrano je koliko se često ovi zakoni menjaju. Ukupno posmatrano ovih 35 zakona se u proteklih pet godina izmenilo 85 puta, što zapravo znači **da se svaki od zakona u proseku menjao oko 2.5 puta za 5 godina**. Ukupno posmatrano vrednost komponente 3 iznosi 46.7 što zapravo predstavlja blago povećanje u odnosu na vrednosti iz 2020. godine.

KOMPONENTA 1: PREDVIDIVOST PRIMENE PROPISA	Vrednost indikatora	Učešće u komponenti
Indikator ispunjenosti plana zakonodavnih aktivnosti (IPZA)	22	7.2
Indikator predvidivosti regulatornog okvira (IPRO)	48	16.1
Indikator učestalosti izmena i dopuna zakona (IIDZ)	70	23.5
	Ukupno	46.7

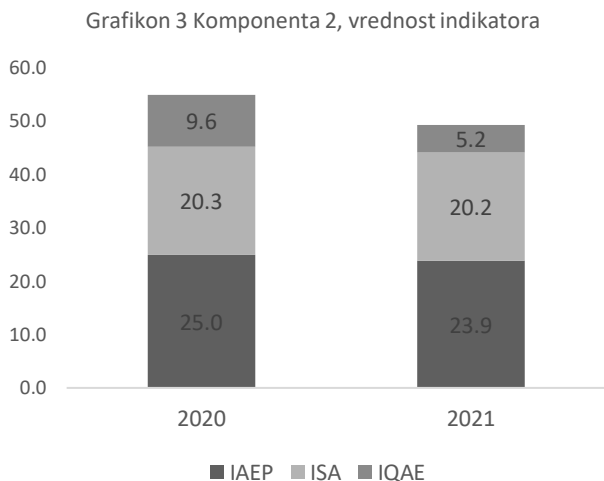
Posmatrajući po ministarstvima Ministarstvo kulture i informisanja, kao i Ministarstvo rudarstva i energetike dele prvo mesto sa vrednošću indikatora 80 od 100, dok najslabije rezultate ostvaruju Ministarstvo finansija i Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture koji donose svega po 15% planiranih zakona pre svega usled potvrđivanja različitih međunarodnih sporazuma o pozajmicama.

Grafikon 2: Komponenta 1 po ministarstvima

Komponenta 2: Kvalitet pripreme propisa

Prilikom pripreme propisa važno je da se sagledaju svi potencijalni efekti tog propisa kako bi se pripremio kvalitetno regulatorno rešenje. Zbog toga komponenta 2 RIS-a prati kvalitet izrade analize efekata propisa (AEP) koja bi trebalo da kroz niz koraka i pitanja na sistematičan način da pregled uticaja nove regulative, kao i kvantifikaciju potencijalnih efekata.

Imajući ovo u vidu prvi indikator RISa posmatra koji udeo predloga zakona zaista poseduje analizu efekata propisa. Od ukupno 191 zakona donetog u 2021. godini, 74 zakona su imali direktan ili indirektan uticaj na privredu, dok je od toga 53 zakona ispunilo formalni zahtev dostavljanja analize efekata u okviru obrazloženja nacrta zakona. Drugim rečima, **u 2021. godini 72% usvojenih zakona koji imaju posredan ili neposredan uticaj na privredu imalo je izrađenu analizu efekata propisa.** Mada su rezultati relativno stabilni, ovaj procenat je ipak za 4 procentna poena niži u odnosu na prethodnu godinu.

Pored same izrade, neophodno je da analiza bude sveobuhvatna i kvalitetno pripremljena, što u praksi često nije slučaj. Sa presekom na dan 31. decembar 2021. godine, Republički sekretarijat za javne politike (RSJP), kome nadležna ministarstva dostavljaju nacрте zakona na mišljenje, je ocenio 64 zakona donetih u 2021. godini za koje je bilo neophodno izraditi analizu efekata. **Prema mišljenju RSJP-a 28 nacrta zakona (odnosno 44%) je sadržalo potpunu analizu, a 36 (odnosno 56%) delimičnu analizu propisa.** Za ostatak od 127 usvojenih zakona RSJP-u je ocenjeno da, zbog svoje prirode, ne moraju da sadrže analizu efekata. U odnosu na 2021. godinu vrednost indikatora sadržine AEP-a ostala je gotovo nepromenjena.

NALED je išao korak dalje te je uradio procenu kvaliteta sprovedenih analiza efekata gde se utvrdilo da li analize efekata sadrže i kog su kvaliteta izvršene procene troškova koje će zakon imati na privredno okruženje. Rezultati su za 2021. godinu nešto lošiji u odnosu na prethodne godinu. Od 64 zakona za koje je RSJP izdao mišljenje 17 zakon (odnosno 26%) sadrži potpunu kvantifikaciju

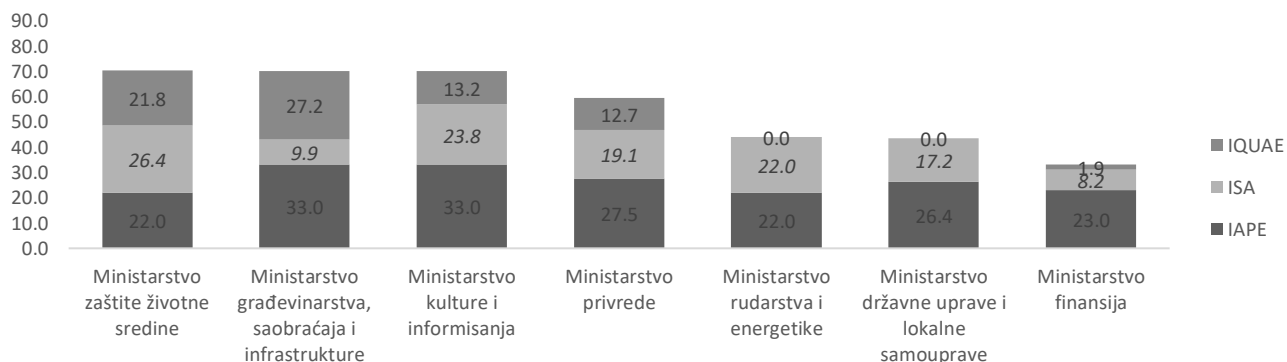
troškova, 5 zakona (odnosno 8%) sadrže delimičnu, dok preostalih 42 (odnosno 66%) ne sadrže kvantifikaciju troškova. U proseku u 2021. godini **svoga 15% zakona sadrži adekvatnu kvantifikaciju troškova koji se nameću privredi, što je smanjenje za čak 14 procentnih poena u odnosu na prethodnu godinu.**

Primenjujući metodologiju RIS-a izračunate su vrednosti svih indikatora u okviru komponente 2. Ukupna vrednost komponente 2 iznosi 49.3 što je za 5 procentnih poena niže u odnosu na prethodnu godinu.

KOMPONENTA 2: KVALITET PRIPREME PROPISA	Vrednost indikatora	Učešće u komponenti
Indikator analiza efekata propisa (IAEP)	72	23.9
Indikator sadržaja analize (ISA)	61	20.3
Indikator kvantifikacije regulatornih efekata (IQUAE)	16	5.2
	Ukupno	49.3

Posmatrali smo i vrednost komponente 2 po ministarstvima. Važno je napomenuti da u uzorku samo ministarstva koja su usvojila 5 i više zakona u 2021. godini, koji značajno utiču na privredno okruženje. Imajući to u vidu ove godine najbolji rezultat ostvarila su: Ministarstvo zaštite životne sredine, Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture i Ministarstvo kulture i informisanja sa rezultatom oko 70 od mogućih 100 poena.

Grafikon 4: Komponenta 2 po ministarstvima

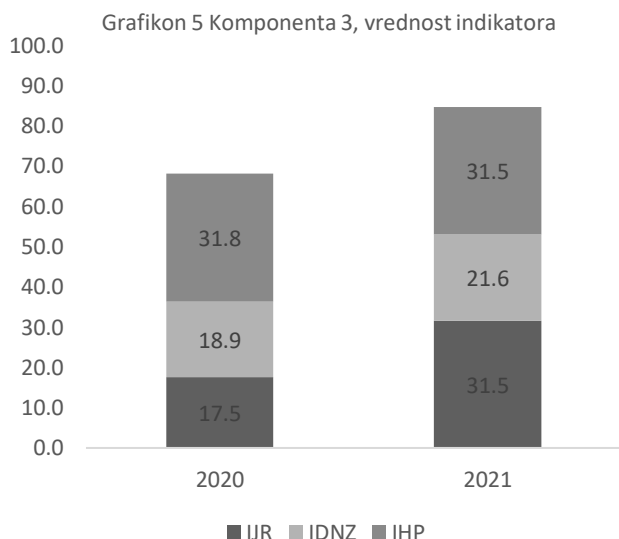

Komponenta 3: Uključenost zainteresovane javnosti u pripremu propisa

Treća komponenta RISa nastoji da prikaže uključenost zainteresovane javnosti u pripremi i donošenju propisa što predstavlja jedan od ključnih elemenata kvalitetnog regulatornog okvira. Javnost u pripremi i izradi propisa ostvaruje se pravovremenim pružanjem uvida u nacrt zakona, organizovanjem javnih rasprava, ali i drugim vidovima organizovanja konsultacija koje omogućavaju da zainteresovane strane uzmu aktivno učešće u pripremi propisa.

Prvi indikator u okviru ove komponente prikazuje koliko se, u proseku, prilikom donošenja novog propisa ili izmene postojećeg propisa sprovode javne rasprave i konsultacije. U Srbiji je predviđeno da je javna rasprava prilikom pripreme zakona obavezna ukoliko se tim zakonom **bitno** menja pravni režim u jednoj oblasti ili ako se uređuju pitanja koja posebno zanimaju javnost. Međutim detaljnija definicija bitne promene nije data, te, nažalost, postoje različiti pokušaji „opravdanja“ zbog čega javna rasprava nije organizovana, odnosno postoje različita tumačenja šta je to „neznatna promena“ zakona kod koje organizacija javne rasprave nije potrebna. Sa druge, u nekim slučajevima, iako zvanično nema javne rasprave, ona se suštinski odvija na drugi način (organizovanjem okruglih stolova, javnih skupova, prezentacija, konsultacija sa predstavnicima zainteresovanih strana, i sl.). Imajući u vidu pomenuto da bi se osigurala konzistentnost i objektivnost ovog indikatora uvedena je sledeća pretpostavka za izračunavanje vrednosti ovog indikatora: Konsultacije (bilo da su to formalne javne rasprave ili neformalne konsultacije) su potrebne kod svih „novih zakona“, dok je u slučaju izmena i dopuna zakona organizacija konsultacija potrebna kod svakog drugog zakona.

Posmatrajući 2021. godinu, od 74 zakona relevantna za privredu, 26 su novi zakoni, a 48 izmene i dopune već postojećih zakona. Ukoliko primenimo gore navedene pretpostavke u 2021. godini je kod ukupno 50 zakona trebalo sprovesti javne rasprave, dok podaci pokazuju da je ona sprovedena

za ukupno 46 zakona¹. Dakle dobijena vrednost ovog indikatora je vrlo visoka i iznosi gotovo 95% što znači da se **u proseku u oko 95% slučajeva sprovodi javna rasprava, dok se u oko 5% kada je potrebna javna rasprava ipak ne sprovodi**. Ovaj rezultat predstavlja značajno povećanje u odnosu na prošlu godinu kada je vrednost ovog indikatora bila niža za 42 procentna poena. Nagli rast se može donekle objasniti povratku „normalnim“ tokovima nakon „korona“ godine kada su se uglavnom donosile manje izmene zakona, pored seta uredbi Vlade namenjenih za ublažavanje negativnih efekata pandemije.

Čak iako nadležno ministarstvo nema obavezu organizovanja javne rasprave, bitno je da se javnosti blagovremeno stavi na uvid nacrt novog propisa. Uvidom u sajtove nadležnih ministarstava i drugih relevantnih izvora (poput onlajn baza propisa), utvrđeno je da je za 48 zakona od posmatranih 74, odnosno u nešto više od 60% slučajeva, nacrt zakona bio objavljen pre usvajanja, te indeks dostupnosti nacrta i predloga zakona iznosi 65, što predstavlja povećanje od 5 procentnih poena u odnosu na prethodnu godinu, kada se ovaj indikator poslednji put pratio.

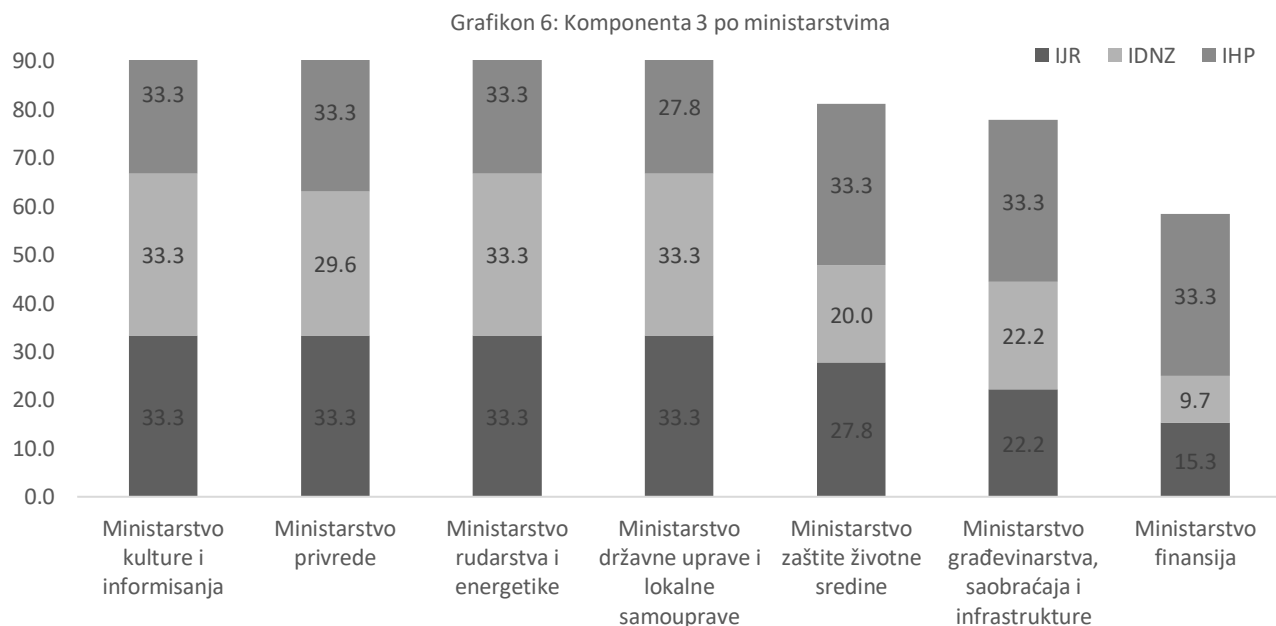
Treći pokazatelj koji posmatramo je hitnost postupka. Naime, javnost u primeni propisa bitno je narušena u slučaju kada se propisi donose putem hitnog postupka jer tada, između ostalog, organizacija javne rasprave nije neophodna. U 2021. godini od 74 doneta zakona koji utiču na poslovno okruženje **samo je u 4 slučaja, odnosno svega 5% zakona, primenjen hitan postupak**.

¹ Podaci o obavljenim javnim raspravama prikupljeni su iz dva izvora: najpre je poslat dopis za informacije od javnog značaja svim ministarstvima sa molbom da se dostave podaci o obavljenim javnim raspravama na nacрте zakona usvojene tokom 2020. godine. Za ministarstva za koja nisu dobijeni podaci ni na ovaj način pretraživane su web stranice ministarstava kao i ostali relevantni izvori podataka na internetu.

Na osnovu tri dobijena indikatora Indeks javnosti prilikom pripreme i donošenja propisa iznosi visokih 94 što je značajno povećanje u odnosu na prethodnu godinu kada je indeks iznosio 68.

KOMPONENTA 3: UKLJUČENOST ZAINTERESOVANE JAVNOSTI U PRIPREMU PROPISA	Vrednost indikatora	Učešće u komponenti
Indikator javnih rasprava i konsultacija (IJR)	94	31.5
Indikator dostupnost nacрта zakona (IDNZ)	65	21.6
Indikator hitnosti postupka (IHP)	95	31.5
Ukupno		84.7

Kada posmatramo vrednosti indikatora po ministarstvima većina ostvaruje visoke vrednosti indikatora. Ministarstvo kulture i informisanja, Ministarstvo privrede i Ministarstvo rudarstva i energetike dele prvo mesto sa po 100 poena.

Komponenta 4: Ažurnost sprovođenja zakona

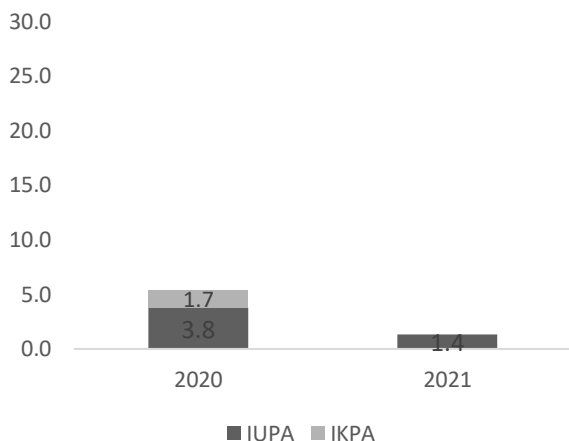
Kako bi novi zakon mogao da se primenjuje nakon njegovog donošenja neophodno je donošenje podzakonskih akata. Samim zakonom definiše se rok u kome je neophodno doneti podzakonske akte. Međutim, u praksi se često dešava da se podzakonski akti ne donesu u propisanim rokovima, usled čega doneti zakoni operativno ne mogu da se sprovode. Kako bi se pratio proces donošenja podzakonskih akata i merila njegova efikasnost NALED je 2010. godine kreirao Barometar podzakonskih akata koji omogućava praćenje usvajanja podzakonskih akata u predviđenim rokovima, a rezultati Barometra za ovu godinu prikazani su u ovom izveštaju.

Prvi indikator u okviru ove komponente je indikator usvojenih podzakonskih akata, koji predstavlja procenat usvojenih podzakonskih akata u ukupnom broju podzakonskih akata koje je bilo predviđeno doneti. Na osnovu detaljne analize zakonskih odredbi 21 odabranog zakona formirana je lista od 379 podzakonskih propisa (uredbi, pravilnika, odluka) koje je bilo (ili je još uvek) neophodno doneti kako bi se obezbedilo sprovođenje zakona i izbegla arbitrarnost u primeni. Taj broj je umanjen za sve propise koji su doneti zaključno sa 2020. godinom i utvrđeno je da je u okviru ovih 21 zakona u 2021. godini bilo moguće doneti 111 podzakonskih akata. Pri tome među ovih 111 akata nema ni jednog koji je imao rok za donošenje posle 2021. godine, tako da su svi ušli u analizu.

Međutim, **utvrđeno je da je od 111 podzakonskih akata koje je bilo moguće doneti u 2021. godini doneto svega 3, odnosno svega 2.7%**. Dodatno, za sva ova podzakonska akta rok za donošenje već je prošao ali se oni još uvek ne donose, što sprečava operativno sprovođenje zakona.

Drugi indikator je Indikator kašnjenja podzakonskih akata koji predstavlja procenat podzakonskih akti donetih u okviru propisanih zakonskih rokova. Prilikom izračunavanja ovog indikatora vodilo se računa o predviđenim rokovima za usvajanje. Naime, kašnjenje od 30 dana nije isto ako je zakon predvideo rok od 3 meseca ili rok od jedne godine za donošenje podzakonskih akata. Zbog toga ovim indikatorom pokušavamo da donekle "opravdamo" kašnjenja u donošenju nekih podzakonskih akata za koje je moguće da se iz opravdanih, nepredviđenih, razloga nisu mogli usvojiti u roku.

Grafikon 7 Komponenta 4, vrednost indikatora

Nažalost kašnjenja su tolika, da i ovo „gledanje kroz prste“, odnosno davanje pozitivne vrednosti indikatorima u slučaju malog kašnjenja nije uvećalo dobijeni rezultat. **Prosečno kašnjenje podzakonskih akata računato u vreme izrade ovog izveštaja iznosi neverovatnih 990 dana, odnosno oko 2.5 godine.** Imajući sve ovo u vidu vrednost Indikatora iznosi 0, što je smanjenje od 3 procentna poena koliko je iznosio prošle godine.

KOMPONENTA 4: AŽURNOST SPROVOĐENJA ZAKONA	Vrednost indikatora	Učešće u komponenti
Indikator usvojenih podzakonskih akata (IUPA)	3	1.3
Indikator kašnjenja podzakonskih akata (IKPA)	0	0.0
	Ukupno	1

Komponenta 5: Responsivnost institucija - Dostupnost informacija

Dostupnost informacija od ključne je važnosti kako bi privredni subjekti bili u stanju da usklade svoje poslovanje sa važećim propisima. Upravo zbog čega Komponenta 5 RIS-a prati da li nadležna ministarstva blagovremeno stavljaju na uvid informacije zainteresovanoj javnosti koje mogu uticati na njihovo poslovanje. Ova komponenta sastoji se iz dva kompozitna indikatora.

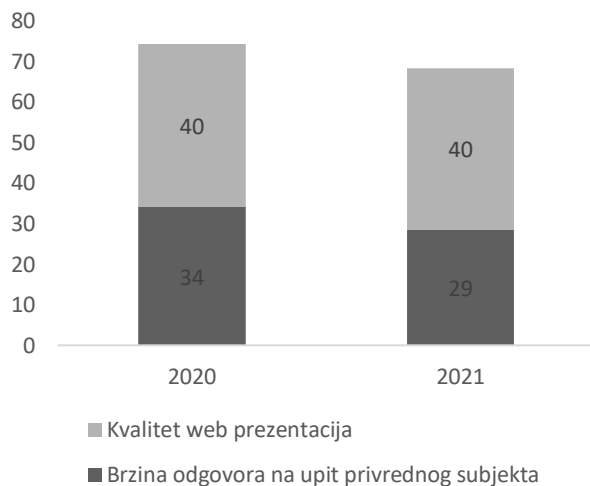
Prvi je Indikator razvijenosti javno-privatnog dijaloga koji za cilj ima praćenje kvaliteta komunikacije sa poznatim i nepoznatim sagovornikom bilo putem direktne, neformalne, komunikacije ili formalne komunikacije usled traženja informacija od javnog značaja. Ukupna vrednost Indikatora razvijenosti javno-privatnog dijaloga iznosi **57 od mogućih 100 poena što znači da ministarstva u proseku odgovore na nešto više od polovine upita koje ima poznati ili nepoznati sagovornici upute.** Vrednost ovog indikatora je za oko 6 procentnih poena niža u odnosu na prethodnu godinu. Međutim, treba imati u vidu da su ovi podaci prikupljeni tokom izborne godine i to u periodu oko mesec dana pre izbora, što je verovatno jedan od razloga koji su uzrokovali da komunikacija ministarstva bude na nižem nivou nego prethodne godine.

Istraživanje je ove godine, kao i prošle pokazalo da nadležna ministarstva najredovnije odgovaraju na zahteva za dostavljanje informacija od javnog značaja. **Na zahtev za informacije od javnog značaja odgovorilo je 71% ministarstava, što je nešto slabiji rezultat u odnosu na 2021. godinu.**

Za razliku od formalne komunikacije, ministarstva u manjem procentu odgovaraju na neformalnu, direktnu, komunikaciju mejlom. Naime, ministarstvima su poslata dva odvojena zahteva, jedan sa vrlo „jednostavnim“ pitanjem koje je poslao njima nepoznat građanin, dakle reč je o metodi koju koriste agencije za istraživanje tržišta pod nazivom „Mystery shopper“, kao i jedan značajno komplikovaniji zahtev koje im je poslalo udruženje sa kojim već saraduju. Ove godine, za razliku od prošle više nadležnih ministarstava je odgovorilo na dopis od nepoznatog građanina (57%) nego na neformalnu molbu organizacije sa kojom saraduju (43%).

Drugi kompozitni indikator je Informativnost vebajtova koji za cilj ima praćenje kvaliteta vebajtova ministarstava, što se pokazalo kao vrlo značajno za „indirektnu“ komunikaciju sa građanima i privredom.

Grafikon 8 Komponenta 5, vrednost indikatora

Ovaj indikator koji se sastoji iz dva pojedinačna indikatora (PI). Kada posmatramo PI Kvalitet sadržaja vebajtova kriterijumi na osnovu kojih se daje “pozitivna” ocena prezentacije su: a) da li prezentacija sadrži propise koji se mogu preuzeti, b) da li je dostupan informator o radu ili alternativno šema ministarstva, c) da li prezentacija sadrži spisak aktuelnih projekata i d) da li je naveden adekvatan kontakt (forma, mejl ili telefon). **50% ministarstava ispunilo je sva četiri navedena uslova, što je nešto niži procenat u odnosu na prethodnu godinu.** Sva ostala ministarstva ispunjavaju tri od navedena četiri uslova, pokazujući da ministarstva koriste svoje sajtove kao sredstvo komunikacije sa

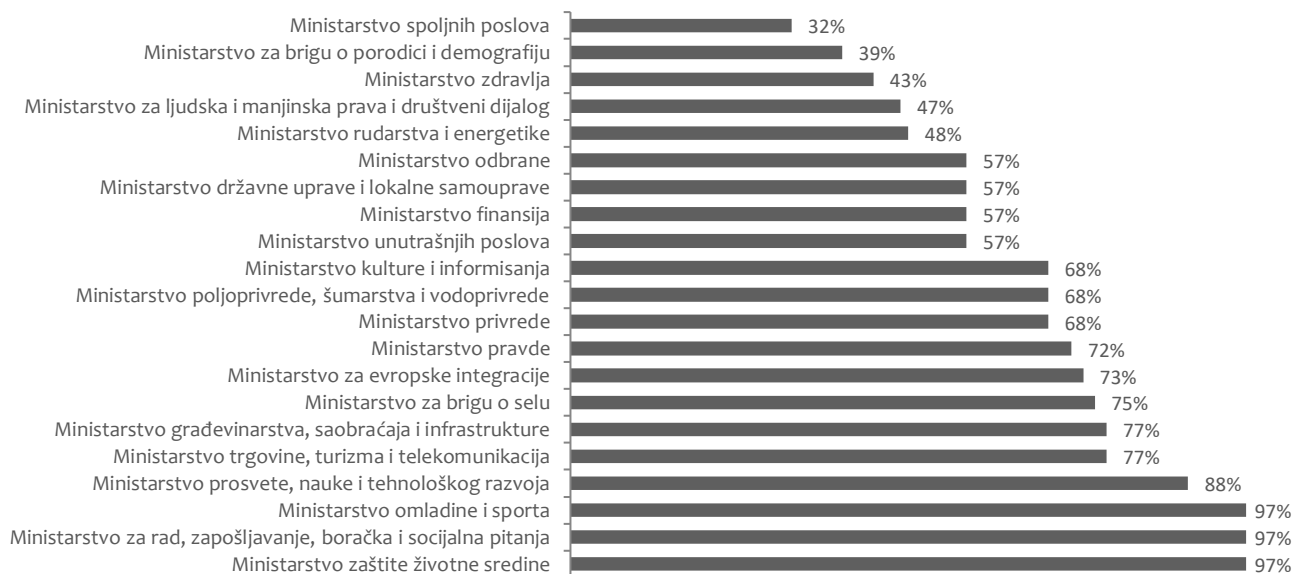
građanima i privredom. Kao i prošle godine najčešće je zabeleženo da ministarstva nemaju spisak aktivnih projekata.

Drugi PI je Preglednost i dostupnost informacija. Pomenuti indikator je dodat u metodologiju prošle godine imajući u vidu stalne primedbe građana i privrede da su sajtovi nadležnih institucija nepregledni i teško pretraživi, što urušava njihovu informativnost. Ovaj indikator prati preglednost web sajt prezentacija kroz tri ključna kriterijuma: a) da li su najvažniji sadržaji (propisi, kontakt, projekti, informator o radu) u vidnom polju, b) da li je sajt ažuran i c) da li su svi linkovi na stranici funkcionalni. **Vrednost indikatora od 75 od mogućih 100 poena što znači da 75% sajtova ministarstava zadovoljava postavljene kriterijume preglednosti.** Najčešći problem koji je primećen jeste da na sajtovima ministarstava propisi u njihovoj nadležnosti nisu dovoljno ažurni, što se dešava u 90% slučajeva. Takođe u oko 50% slučajeva problem je i to što spisak projekata, informator o radu ili šema ministarstva nisu u vidnom polju, već se mogu pronaći posle dužeg pretraživanja sajta ili tek nakon pretraživanja ključnih reči u prostoru za pretraživanje.

KOMPONENTA 5: RESPONSIVNOST INSTITUCIJA - DOSTUPNOST INFORMACIJA		Vrednost PI	Vrednost indikatora
Indikator razvijenosti javno-privatnog dijaloga	Direktna komunikacija - mystery shopper (PI1)	54	57.1
	Dostupnost informacija od javnog značaja (PI2)	71	
	Direktna komunikacija sa poznatim sagovornikom (PI3)	43	
Indikator informativnosti veb-sajtova	Kvalitet sadržaja (PI4)	85	79.6
	Preglednost i dostupnost informacija (PI5)	75	
		Ukupno	68.3

Posmatrajući po ministarstvima Ministarstvo zaštite životne sredine i Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja po pomenutim indikatorima predstavljaju primere pozitivnih praksi, dok Ministarstvo spoljnih poslova i Ministarstvo za brigu o porodici i demografiji imaju najniže vrednosti indikatora (ispod 50%).

Grafikon 9, komponenta 5 po ministarstvima

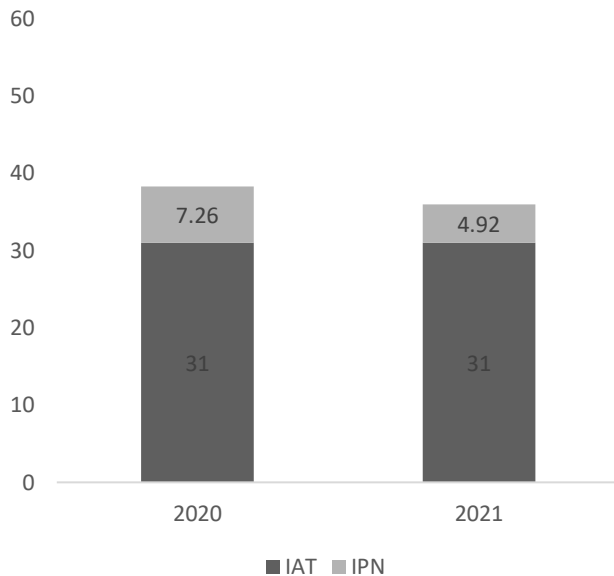

Komponenta 6: Regulatorno opterećenje

Komponenta 6 Regulatornog indeksa Srbije oslikava nivo administrativnog opterećenja sa kojim se privreda suočava i nivo opterećenja nastalog usled neporeskih nameta. Administrativno opterećenje ne samo da stvara eksplicitne troškove poslovanja preduzećima već zahteva i da privrednici izdvoje svoje vreme kako bi ispoštovali sve administrativne obaveze koje imaju usled različitih zakonskih regulativa, što zapravo predstavlja vreme kada oni ne obavljaju svoju delatnost. Pored toga važno je pratiti i nivo neporeskih nameta imajući u vidu da često za ove namete privredni subjekti nisu sigurni ni zbog čega, a ni kome ih tačno plaćaju.

Prvi od dva indikatora koji čine ovu komponentu je Indikator učešća administrativnih troškova u BDP. Iako je metodologijom predviđeno godišnje utvrđivanje administrativnog opterećenja privrede, obračun se nažalost nije vršio ni u 2021. godini. Zbog toga i u ovom izdanju RIS izveštaja koristimo rezultate USAID-ovog istraživanja „1000 preduzeća“. Već dve godine unazad istraživanje pokazuje da se procenat privrednika koji smatra da se administrativno opterećenje smanjuje sve više smanjuje. Recimo u 2021. godini 45% privrednika smatra da se administrativno opterećenje smanjilo u odnosu na prethodnu godinu, u 2020. godini je ovo navodilo 53% privrednika. Drugim rečima, procenat privrednika koji smatra da se administrativno opterećenje smanjuje smanjio se za 8 procentnih poena u 2021. u odnosu na 2020. godinu. Uvođenjem pretpostavke da je polovina ovog relativnog smanjenja pripisana stvarnom povećanju opterećenja, a polovina pripisana uticaju kovid krize i globalne nesigurnosti u privredi, prilagodili smo i vrednost RIS indikator. Za 2021. godinu indikator administrativnih troškova u BDP-u iznosi 58 što je za 4 procentna poena lošiji rezultat u odnosu na prethodnu godinu.

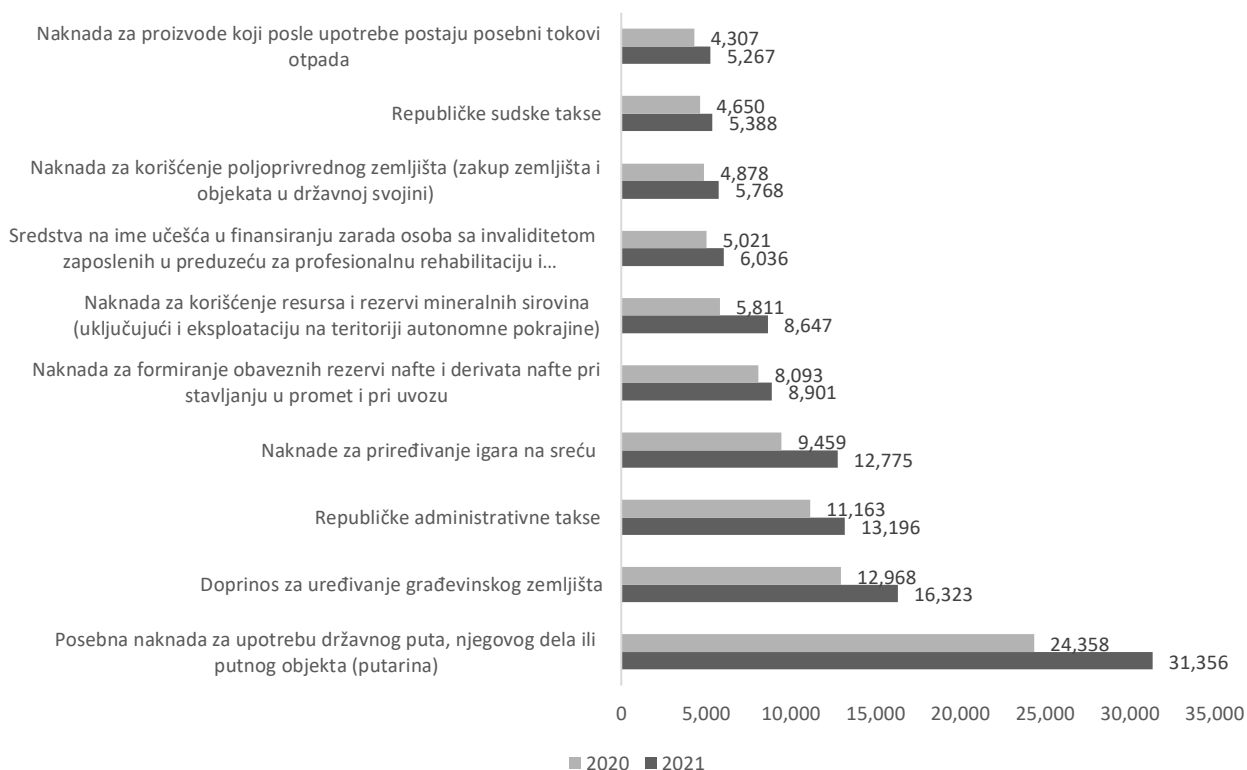
Grafikon 10 Komponenta 6, vrednost indikatora

Drugi indikator ove komponente, Indikator učešća neporeskih nameta u ukupnim budžetskim prihodima, meri se na učešće 20 najvećih neporeskih nameta u BDP-u i tako oslikava nivo prisutnog administrativnog opterećenja. Takse, naknade i drugi neporeski nameti donose veliko opterećenje privrede, a način njihovog propisivanja je često nekoordinisan između lokalnog i republičkog nivoa te se dešava da se za istu javnu uslugu privreda opterećuje duplo. **Na osnovu analize podataka dobijenih od Uprave za trezor ukupan iznos 20 najvećih neporeskih nameta iznosi 141.3 milijardi dinara odnosno 2.3% BDP-a.** Vrednost ovog indikatora je 9.8, što predstavlja pogoršanje u odnosu na prethodnu godinu za gotovo 5 procentnih poena.

Na grafikonu 10 ovog izveštaja prikazano je 10 najizdašnijih neporeskih nameta po visini iznosa koji su naplaćeni od privrede i građana. Ubedljivo najizdašniji neporeski namet je posebna naknada za upotrebu državnog puta, njegovog dela ili putnog objekta (putarina), a prate je doprinos za uređivanje građevinskog zemljišta, kao i republičke administrativne takse. Činjenica da su se naplaćena sredstva po svakom od ovih nameta povećala jasno ukazuje na to da su u 2021. godini privreda i građani dodatno regulatorno opterećeni u odnosu na prethodnu godinu. Naplaćena sredstva po osnovu neporeskih nameta su se u proseku povećala za 19%. Najviše su se povećala sredstva naplaćena po osnovu naknada za korišćenje resursa i rezervi mineralnih sirovina, koja su se povećala za čak 38%, zatim naknade za priređivanje igara na sreću (26%) i putarine - posebne naknade za upotrebu državnog puta, njegovog dela ili putnog objekta (22%).

Grafikon 11: 10 najvećih neporeskih nameta u 2021. godini, u mlrd dinara

Ukupno posmatrano vrednost ove komponente je 33.9 što je za 4 procentna poena manje u odnosu na prethodnu godinu. Smanjenje vrednosti ove komponente je, kao što je već objašnjeno u ovom izveštaju, rezultat povećanja administrativnog opterećenja koje snosi privreda i nešto većeg povećanja regulatornog opterećenja nastalog usled rasta neporeskih nameta kao učešća u BDP-u.

KOMPONENTA 6: REGULATORNO OPTEREĆENJE	Vrednost indikatora	Učešće u komponenti
Indikator učešća administrativnih troškova u BDP (IAT)	58	29.0
Indikator učešća 20 najvećih neporeskih nameta u BDP (IPN)	10	4.9
Ukupno		33.9

REGULATORNE NOVINE ZA BOLJU DOSTUPNOST INFORMACIJA

U vezi sa kvalitetom regulatornog okruženja, a posebno dostupnošću informacija, važno je napomenuti da je u 2021. godini donet novi Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja koji umnogome doprinosi povećanju dostupnosti informacija, a time i stvara osnovu za bolje regulatorno okruženje u budućnosti.²

Nadležnost poverenika, koja je regulisana članom 35. je donošenjem novog zakona značajno proširena. Od 2021. godine zakon propisuje da **Poverenik daje mišljenja na nacрте zakona i predloge drugih propisa i dokumenata javnih politika ako se njima uređuju pitanja koja su od značaja za ostvarivanje prava na pristup informacijama od javnog značaja.** Takođe je uveden stav koji propisuje da Poverenik može da pokrene postupak za ocenu ustavnosti i zakonitosti zakona i drugih opštih akata kojima se uređuju pitanja od značaja za ostvarivanje prava na pristup informacijama od javnog značaja.

Novim zakonom, odnosno izmenom člana 39. proširen je sadržaj informatora o radu organa državne vlasti koji će uticati na bolju informisanost građana i privrede. Informator o radu sada mora da sadrži između ostalog i propise koje organ primenjuje u svom radu, propise za čije donošenje je nadležan, strategije, programe, planove i izveštaje koje je doneo organ, opis pravila u vezi javnošću rada, **spisak najčešće traženih informacija od javnog značaja** i slično.

Pored ovih izmena, između ostalog se i **detaljnije propisuje koji su to organi državne vlasti, jedinice lokalne samouprave ali i javna preduzeća dužna da odgovaraju na zahteve za pristup informacijama od javnog značaja.**

Izmene člana 46. pooštavaju kaznene odredbe koje snose rukovodioci organa državne vlasti u slučaju nepropisnog postupanja po zahtevima za pristup informacijama od javnog značaja. Konkretno, **kaznene odredbe podignute su sa intervala od 5 000 do 50 000 dinara na interval od 20 000 do 100 000 dinara.** Takođe su detaljnije definisani slučajevi u kojima će se kazniti rukovodilac organa državne vlasti. Ovo predstavlja dodatani podsticaj za rukovodioce organa državne vlasti da dobro organizuju odgovaranje na zahteve za informacije od javnog značaja.

² Prema [Zakonu o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja Službeni glasnik 105 od 08. novembra 2021. godine](#)

RAZVOJ JAVNO-PRIVATNOG DIJALOGA

U ovom delu izveštaja predstavimo vam najvažnije rezultate istraživanja stanja razvoja javno-privatnog dijaloga u Srbiji sprovedenog u okviru Projekta Javno-privatni dijalog za rast, koji sprovodi NALED pod pokroviteljstvom USAID-a. Značaj javnosti i dijaloga u procesu pripreme i donošenja propisa je već naglašen, a posebno u okviru komponente 3 RIS indikatora, te rezultatima ovog istraživanja želimo da dodatno i kvalitativno objasnimo zaključke Regulatornog indeksa Srbije, što će doprineti boljem razumevanju nekih pojava i problema u privredi.

Istraživanje se sprovodilo godišnje od 2018. do 2021. godine u saradnji sa istraživačkom agencijom IPSOS. Cilj istraživanja bio je da se mapira trenutno stanje razvoja javno-privatnog dijaloga, nivo svesti o značaju JPD-a za postizanje regulatornog okruženja koje podstiče privredni razvoj, kao i nivo poverenja koje (ne)postoji između javnog i privatnog sektora. Obuhvaćen je uzorak od 255 predstavnika privrede, 32 poslovnih udruženja, kao i 54 predstavnika javnih institucija. U nastavku su prikazani rezultati za 2021. godinu sa osvrtom na uočen trend kretanja.

Rezultati istraživanja pokazuju da su **poslovna udruženja veoma zainteresovana za javno-privatni dijalog**, što navodi čak 97% poslovnih udruženja. Nešto manji procenat, 66%, privrednika, je izjavilo isto, što je i očekivano imajući u vidu da su poslovna udruženja upravo osnovana da zastupaju glas individualnih privrednika. U odnosu na prošlu godinu procenat privrednika zainteresovanih za JPD se povećao za 4 procentna poena.

Značajne razlike između privatnog i javnog sektora javljaju se kod pitanja da li je privreda dovoljno zastupljena u JPD u Srbiji. Naime, svega 35% privrednika smatra da je nivo uključenosti privrede u JPD na zadovoljavajućem nivou dok je čak 63% javnog sektora izjavilo da smatra da je nivo uključenosti privrede u JPD zadovoljavajući.

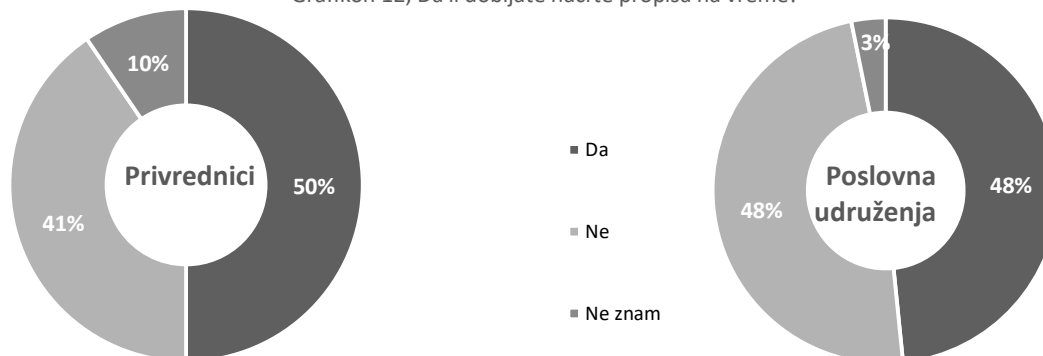
Pored zainteresovanosti neophodno je imati u vidu i koliko zapravo privatni i civilni sektor zaista učestvuju u kreiranju propisa, odnosno koliko su uključeni u bilo koji vid JPD-a. Prema rezultatima istraživanja **66% udruženja i 17% privrede (od čega 11% kroz udruženja, 6% samostalno) su u protekloj godini bili uključeni u bilo koji vid JPD-a** što zapravo predstavlja blago povećanje u odnosu na 2020. godinu.

U 2021. godini 75% udruženja davalo je komentare na propise, dok je 50% javnog sektora izjavilo da je dobijalo komentare na pripremljene propise, što je smanjenje za gotovo 20 procentnih poena.

Ono što zabrinjava jeste odgovor na pitanje da li javni sektor uvažava predloge privrede. **Dok javni sektor smatra da u svega 7% slučajeva predlozi nisu usvojeni, 45% privrednika, a čak 61% poslovnih udruženja smatra da se njihovi predlozi ne uzimaju u obzir.**

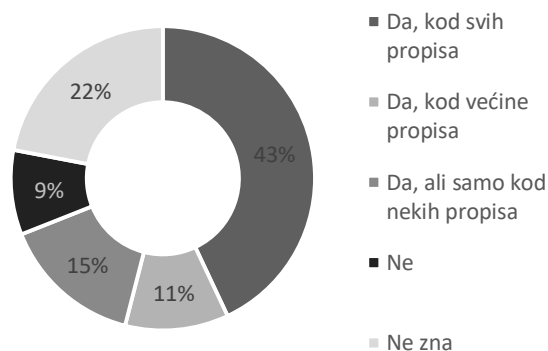
Kao što je već pomenuto u ovom izveštaju, jedan od osnovnih preduslova aktivnog uključivanja privrede i javnosti u proces donošenja propisa jeste dostupnost nacrt propisa tokom njegove pripreme. **Oko polovine privrednika i poslovnih udruženja smatra da dobija nacрте propisa na vreme**, što je poboljšanje za 19 procentnih poena kada je reč o privrednicima i 7 procentnih poena kada je reč o poslovnim udruženjima u odnosu na prošlu godinu. Tokom istraživanja za potrebe izrade komponente 2 RIS-a utvrđeno je da je teško doći do prateće dokumentacije sa javnih rasprava poput izveštaja sa javnih rasprava. Dodatno, čak iako se dođe do izveštaja oni su često vrlo šturi i ne daju dovoljno informacija o razlozima usvajanja odnosno neusvajanja određenih komentara.

Grafikon 12, Da li dobijate nacрте propisa na vreme?

Što se tiče učestalosti sprovođenja analize efekata propisa tokom pripreme propisa, 43% javnog sektora navelo je da za sve propise sprovodi analizu, dodatnih 11% to radi za većinu propisa, a 15% institucija navodi da sprovodi AEP samo kod nekih propisa. Predstavljeni podaci dodatno potvrđuju podatke iz komponente 2 RIS-a kojima se zaključuje da se analiza efekata propisa sprovodi za oko 70% propisa. Sa druge strane 9% predstavnika javnog sektora navelo je da nikada ne sprovode analizu efekata pre donošenja propisa, što je gotovo nepromenjen procenat u odnosu na prošlu godinu.

Grafikon 13 Da li se sprovodi AEP, 2021

Međutim, svega 30% institucija navodi da prati efekte propisa nakon donošenja propisa kroz izradu ex post analize efekata, što predstavlja smanjenje u odnosu na prethodnu godinu za 20 procentnih poena.

Istraživanje nažalost pokazuje da je prošlogodišnja preporuka da bi javno-privatni dijalog mogao značajno da se poboljša ukoliko bi javni sektor za njega imao dovoljno kapaciteta ove godine još relevantnija. **Istraživanje je u 2021. godini pokazalo da svega 9% javnog sektora ima zasebnu organizacionu jedinicu koja se bavi komunikacijom i dijalogom sa privredom** što je smanjenje u odnosu na 2020. godinu za čak 11 procentnih poena. Dodatno u svega 28% javnog sektora postoje osobe zadužene za komunikaciju sa privredom, dok čak u 41% javnih institucija ne postoje ni zadužene osobe ni posebna organizaciona jedinica.

Kada je reč o poverenju u drugu stranu u JPD-u **53% poslovnih udruženja navodi da uglavnom ima poverenja u javni sektor**. Ovaj odgovor navodi i 46% privrednika, a pored toga 5% privrednika u uzorku navodi da u potpunosti ima poverenja u javni sektor.

ANEKS 1: PREGLED VREDNOSTI RIS KOMPONENTI PO MINISTARSTVIMA

Iako se ministarstva u okviru RIS indeksa ne rangiraju, u tabeli ispod su sva ministarstva poređana po prosečnoj vrednosti pojedinačnih komponenti, što donekle može pokazati nivo kvaliteta pripreme, donošenja i sprovođenja propisa po ministarstvima. Komponente 4 i 6 se ne prate na nivou ministarstava, te njihove vrednosti ne možete videti u tabeli.

Komponente	Komponenta 1 Predvidivost izmene i donošenja propisa				Komponenta 2 Kvalitet pripreme propisa				Komponenta 3 Uključenost zainteresovane javnosti				Komponenta 5 Responsivanost institucija			Napomena
	IPZA	IPRO	IIDZ	K1	IAEP	ISA	IQU AE	K2	IJR	IDNZ	IHP	K3	IRJPD	IIV	K5	
Ministarstva																
Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja	100	100	100	100	50	44	26	39	100	100	100	100	100	71	86	Odgovoreno na sve upite (mystery shopper)
Ministarstvo zaštite životne sredine	45	64	100	70	100	72	40	71	83	60	100	81	100	92	96	Odgovoreno na sve upite (mystery shopper)
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	29	53	Ne prati se	41	100	66	100	89	100	100	100	100	67	91	79	Odgovoreno na dva od tri upita.
Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave	69	77	83	76	67	80	66	71	100	100	83	94	33	92	63	Nije odgovoreno na dva od tri upita.
Ministarstvo rudarstva i energetike	60	80	100	80	100	30	83	71	100	100	100	100	33	71	52	Nije odgovoreno na dva od tri upita.
Ministarstvo kulture i informisanja	40	100	100	80	80	52	0	44	100	100	100	100	67	71	69	Odgovoreno na dva od tri upita.
Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija	17	42	Ne prati se	29	100	10	50	83	100	100	100	100	67	92	80	Odgovoreno na dva od tri upita.
Ministarstvo pravde	20	23	Ne prati se	N/A	U 2021. nijedan zakon nije ušao u NALED uzorak			N/A	U 2021. nijedan zakon nije ušao u NALED uzorak			N/A	67	79	73	Ministarstvo odgovorilo na dva od tri upita.
Ministarstvo privrede	44	56	100	67	83	58	38	60	100	89	100	96	67	71	69	Odgovoreno na dva od tri upita.
Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog	33	67	Ne prati se	50	100	66	0	55	100	100	100	100	67	71	69	Odgovoreno na dva od tri upita.
Ministarstvo za brigu o porodici i demografiju	66	66	Ne prati se	66	100	33	100	77	100	100	100	100	0	58	29	Nije odgovoreno ni na jedan upit
Ministarstvo za brigu o selu	U 2021. nijedan zakon nije ušao u NALED uzorak											67	63	65	Odgovoreno na sve upite (mystery shopper)	
Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture	14	38	100	51	67	67	0	44	67	66	100	78	67	92	80	Nije odgovoreno na dva od tri upita.
Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja	17	25	Ne prati se	21	66	30	20	39	66	66	100	78	100	92	96	Odgovoreno na sve upite (mystery shopper)
Ministarstvo finansija	16	57	100	58	70	25	6	33	46	29	100	58	33	92	63	Nije odgovoreno na dva od tri upita.
Ministarstvo za evropske integracije	0	50	Ne prati se	25	U 2021. nijedan zakon nije ušao u uzorak							67	83	75	Odgovoreno na dva od tri upita.	
Ministarstvo omladine i sporta	20	40	Ne prati se	30	U 2021. nijedan zakon nije ušao u uzorak	30	0	15	U 2021. nijedan zakon nije ušao u NALED uzorak			100	92	96	Odgovoreno na sve upite (mystery shopper)	

Ministarstvo zdravlja	Nisu doneli nijedan zakon		Ne prati se	N/A	Nisu doneli nijedan zakon							33	58	46	Nije odgovoreno na dva od tri upita.
Ministarstvo odbrane	6	24	Ne prati se	15	U 2021. nijedan zakon nije ušao u NALED uzorak							33	92	63	Nije odgovoreno na dva od tri upita.
Ministarstvo unutrašnjih poslova	6	10	Ne prati se	8	0	RSJP nije ocenjivao zakone	0	0	100	0	33	33	92	63	Nije odgovoreno na dva od tri upita.
Ministarstvo spoljnih poslova	3	55	Ne prati se	29	0		0	0	0	0	0	0	79	40	Nije odgovoreno ni na jedan upit

ANEKS 2: DETALJNA METODOLOGIJA

Regulatorni Indeks Srbije čini 15 indikatora koji formiraju šest komponenti: 1) Predvidivost primene propisa 2) Kvalitet pripreme propisa, 3) Uključenost zainteresovane javnosti u pripremu propisa, 4) Ažurnost sprovođenja zakona, 5) Responsivnost institucija – Dostupnost informacija, 6) Regulatorno opterećenje. Svaka od šest komponenti sadrži dva ili tri indikatora koji opisuju jedan segment regulatornog procesa odnosno aspekt regulatornog okruženja. Izvori podataka korišćeni za formiranje RIS-a su sajt Skupštine Republike Srbije i objavljeni nacrti zakona, sajtovi ministarstava, Vlade RS, podaci dobijeni od Republičkog sekretarijata za javne politike i Uprave za trezor. Detaljna metodologija je prikazana u tabelama u nastavku.

KOMPONENTA 1: PREDVIDIVOST PRIMENE PROPISA		
Indikatori	Parametri	Formula
1. Plan zakonodavnih aktivnosti	A - Ukupan broj zakona i izmena i dopuna zakona predviđen za usvajanje u tekućoj godini B - Broj usvojenih zakona i izmena i dopuna zakona koji su bili predviđeni za usvajanje u tekućoj godini	$B/A*100$
2. Predvidivost regulatornog okvira	A - Ukupan broj zakona i izmena i dopuna zakona predviđen za usvajanje u tekućoj godini B – Ukupan broj usvojenih zakona i izmena i dopuna zakona u tekućoj godini	$B/A*100$
3. Učestalost izmena i dopuna zakona	A - Praćenje izmena odredjenih zakona u periodu od pet prethodnih godina: 0-2 izmene = 100, 3 izmene = 66, 4 izmene = 33 i 5 ≤ izmena = 0.	A
KOMPONENTA 2: KVALITET PRIPREME PROPISA		
Indikatori	Parametri	Formula
1. Analiza efekata priložena uz propis	A - Broj zakona i izmena i dopuna zakona koji su doneti u tekućoj godini B - Broj zakona i izmena i dopuna zakona koji su doneti u tekućoj godini koje je pratila analiza efekata propisa	$B/A*100$
2. Ocena analize efekata propisa prema RSJP-u	A - Broj nacrti zakona i izmena i dopuna zakona koji su stigli na mišljenje RSJP-u B - Broj nacrti zakona i izmena i dopuna zakona koji su stigli na mišljenje RSJP-u koje je pratila potpuna analiza efekata propisa C - Broj nacrti zakona i izmena i dopuna zakona koji su stigli na mišljenje RSJP-u koje je pratila delimična analiza efekata propisa	$0.3*(C/A)*100+(B/A)*100$
3. Kvantifikacija regulatornih efekata	A - Broj nacrti i dopuna zakona koji su stigli na mišljenje RSJP-u B - Broj nacrti zakona i dopuna zakona koji su stigli na mišljenje RSJP-u koje je pratila potpuna procena troškova i koristi	$0.3*(C/A)*100+(B/A)*100$

C - Broj nacrtu zakona i izmena i dopuna zakona koji su stigli na mišljenje RSJP-u koje je pratila delimična procena troškova i koristi

KOMPONENTA 3: UKLJUČENOST ZAINTERESOVANE JAVNOSTI U PRIPREMU PROPISA

Indikatori	Parametri	Formula
1. Zastupljenost javnih rasprava i konsultacija	A - Ukupan broj usvojenih zakona	$0.5*(C/A)*100 + 0.5*(D/B/2)*100$
	B - Ukupan broj usvojenih izmena i dopuna zakona	
	C - Ukupan broj javnih rasprava u odnosu na broj usvojenih zakona	
	D - Ukupan broj održanih javnih rasprava u odnosu na broj usvojenih izmena i dopuna zakona	
2. Dostupnost nacrtu zakona	A - Ukupan broj zakona i izmena i dopuna zakona usvojenih u tekućoj godini B - Ukupan broj dostupnih nacrtu zakona i izmena i dopuna zakona na sajtovima ministarstava koji su kasnije usvojeni	$B/A*100$
3. Zastupljenost hitnog postupka	A - Ukupan broj zakona i izmena i dopuna zakona usvojen u tekućoj godini B - Broj usvojenih zakona i izmena i dopuna zakona usvojen u tekućoj godini po hitnom postupku	$100 - B/A*100$

KOMPONENTA 4: AŽURNOST SPROVOĐENJA ZAKONA

Indikatori	Parametri	Formula
1. Usvajanje podzakonskih akata	A - Broj podzakonskih akata koje je bilo moguće doneti u tekućoj godini B - Broj usvojenih podzakonskih akata donetih u tekućoj godini	$B/A*100$
2. Kašnjenje podzakonskih akata	A - Broj podzakonskih akata koje je bilo moguće doneti u tekućoj godini B - Broj usvojenih podzakonskih akata donetih u zakonski predviđenom roku u tekućoj godini	$B/A*100$

KOMPONENTA 5: RESPONSIVNOST INSTITUCIJA - DOSTUPNOST INFORMACIJA

Indikatori	Parametri	Formula
1. Razvijenost javno-privatnog dijaloga		
PI1: Direktna komunikacija - mystery shopper	A - Ukupan broj ministarstava kojima je poslat upit od strane privrednog subjekta B - Broj uredno dobijenih odgovora od strane ministarstava na upit privrednog subjekta	$B/A*100$
PI2: Dostupnost informacija od javnog značaja	A - Ukupan broj ministarstava kojima je poslat zahtev za pristup informacijama od javnog značaja B - Broj uredno dobijenih odgovora od strane ministarstava po osnovu poslanih zahteva	$B/A*100$
PI3: Direktna komunikacija sa udruženja	A - Ukupan broj ministarstava kojima je poslata molba od strane privrednog udruženja	$B/A*100$

poznatim
sagovornikom

B - Broj uredno dobijenih odgovora od strane ministarstava na molbu
privrednog udruženja

2. Informativnost veb sajta

PI4: Kvalitet sadržaja	A - Ukupno posmatran broj veb sajtova B - Broj pozitivno ocenjenih veb sajtova	B/A*100
PI5: Preglednost i dostupnost informacija	A - Ukupno posmatran broj veb sajtova B - Broj pozitivno ocenjenih veb sajtova	B/A*100

KOMPONENTA 6: REGULATORNO OPTEREĆENJE

Indikatori	Parametri	Formula
1. Administrativni troškovi	A - Ukupan % administrativnih troškova u BDP-u. Do 2% = 100, a 5% i više = 0. U opsegu od 2% do 5% uzima se proporcionalna vrednost.	A
2. Učešće neporeskih nameta u ukupnim budžetskim prihodima	A – Ukupno učešće 20 najizdašnijih neporeskih nameta u BDP-u. Ukoliko je učešće do 0.5% vrednost indikatora je 100, dok je za učešće 2.5% i veće, vrednost indikatora 0. U opsegu od 0.5% do 2.5% uzima se proporcionalna vrednost.	A